

Dierenkliniek op school

Het *veranderende* beroep van *paraveterinair*

Een dierenkliniek binnen de school. Wellantcollege Houten heeft het sinds anderhalf jaar. In december was de officiële opening. De school wil zo de opleiding van paraveterinair op mbo- en mbo-plusniveau op een hoger plan brengen.

Een leerling paraveterinair zoekt lymfeknopen

“Natuurlijk hebben dieren gevoel”, reageren tweedejaars leerlingen paraveterinair. Ze komen met voorbeelden van verdrietige honden na een overlijden, afgunst als ze merken dat een ander dier een extra koekje krijgt of signalen waaraan je kunt zien dat ze angst en woede kennen. “Veel eigenaars merken dat niet. Bijvoorbeeld omdat ze te veel huisdieren hebben of omdat ze het anders interpreteren”, zegt leerling Daniëlle. Een groep van twaalf meisjes, 17 tot 22 jaar oud, heeft net les gehad van Jacky van Noort. Ze zochten naar lymfeknopen bij Puck, een Tibetaanse terriër. Terwijl een van hen voelde en een ander het beest vasthield, vertelde Van Noort waar ze moesten zoeken en waar dat op duidde.

Deze mbo'ers volgen de opleiding voor paraveterinair van Wellantcollege Houten. Hier kunnen leerlingen de niveau 4-opleiding in drie jaar doen. “Dat is pittig”, zegt Silvio Ebberts, teamleider. Dit, terwijl de opleiding paraveterinair net een uitzonderingspositie heeft gekregen in de verplichte verkorting van mbo 4-opleidingen van vier naar drie jaar. Leerlingen mogen de opleiding toch in vier jaar doen. Zo niet in Houten. In drie jaar krijgen de leerlingen veel theoretische kennis over ziekte en gezondheid van verschillende gezelschapsdieren, over voeding en verzorging, over de gang van zaken in een dierenartsenpraktijk of dierenkliniek en allerlei paraveterinaire handelingen.

Zoals de verpleegkundige zich verhoudt tot een arts, zo is de paraveterinair steun en toeverlaat van de dierenarts. Ze neemt steeds meer medisch werk uit handen van die dierenarts. Het is dan geen verrassing dat er hoge eisen aan het kennisniveau worden gesteld.

Geen probleem

Zeven jaar geleden startte in Houten de opleiding voor paraveterinair dierenartsassistent. Het begon met twintig leerlingen, nu zijn het er bijna 130. Anderhalf jaar geleden heeft Wellantcollege de vestiging verbouwd. Zodra je het schoolterrein opkomt, zie je links de vleugel voor paraveterinair, met heel prominent de dierenkliniek. Sinds september 2011 is er ook een mbo-plusopleiding. In die opleiding wordt het reguliere deel in twee jaar gedaan en kiezen de leerlingen voor het derde jaar een specialisatie. Gedrag, radiologie, anesthesie, tandheelkunde of paard.

Het is een rustige dag in de kliniek, zegt de receptioniste. Aan de balie staat een klant met een teckel. Een ruwharige, vertelt Saskia Homburg, dierenarts-docent van de opleiding. Je haalt ze er vast wel uit, de leerlingen paraveterinair, denken Ebbers en Homburg. Tijdens een pauze tussen twee lessen lopen veel van de ongeveer 1200 leerlingen in met veel bloem en groen gedecoreerde hal. Meisjes van design, jongens die ongetwijfeld een opleiding groenvoorziening of melkveehouderij doen, vmbo'ers die nog geen groeispurt hebben gehad en een meisje dat met een aangelijsde hond binnenwandelt.

“Ze zijn ook anders dan leerlingen van dierverzorging”, zegt Homburg. “Als ze alleen komen om dieren te aaien, maken we ze snel duidelijk dat deze opleiding een andere inhoud heeft. Het zijn meestal serieuze leerlingen. Ze zijn communicatief vaardig en kunnen goed studeren. Ze krijgen straks ook een representatieve functie, met veel klantencontact. Dat komt in de opleiding ruim aan de orde, vaak in rollenspellen. Ze beginnen als ze zestien zijn, dikwijls nog onzeker, maar het is vanaf dag één flink aanpoten. Een vol programma met veel huiswerk. Dat komt ook omdat we het in drie jaar doen, maar voor de leerling die de potentie en motivatie heeft, is uitloop geen probleem.” “Er komen veel leerlingen die ervan dromen dierenarts te worden”, vertelt ze. “Het is wel

gebeurd dat een leerling na deze opleiding wwo deed, zich aanmeldde voor diergeneeskunde aan de Universiteit van Utrecht en daar nog werd ingeloot ook. Maar dat is een uitzondering. Het overgrote deel komt in de praktijk als paraveterinair.” De economische crisis heeft wel consequenties, denkt ze. Leerlingen moeten meer initiatief nemen en zich onderscheiden. “Het inkomen van een paraveterinair is geen vetpot, maar ze komen allemaal goed terecht. Vaak mogen ze na een stage blijven.”

Hulp verlenen

Een paraveterinair is niet hetzelfde als een dierenartsassistent. Een dierenartsassistent doet van alles in de praktijk: telefoneren, schoonmaken, een hond vasthouden tijdens onderzoek. Maar dierenklinieken willen paraveterinair, mensen die net zoals verpleegkundigen zijn opgeleid om bepaalde taken over te nemen. Het specifieke vak van dierenartsassistent en ook de opleidingen hiervoor verdwijnen langzamerhand.

Volgens Ebbers is er steeds meer behoefte aan specialisatie, bijvoorbeeld röntgenfoto's maken, de apotheek beheren of injecties toedienen. De vraag en de inzet van paraveterinair is bij elke praktijk anders. Een dierenarts, die overigens niets met Wellantcollege van doen heeft, bevestigt het grote belang van deze mensen voor zijn praktijk.

De opleiding in Houten combineert de administratieve en klantgerichte taken (van dierenartsassistent) met de medische taken (van paraveterinair). De gediplomeerd paraveterinair moet zich sinds de Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde (1990) net als dierenartsen registeren in het Diergeneeskunderegister. Paraveterinair is volgens Wellant een ‘echt beroep’ geworden. “Ze hebben ook de plicht om hulp te verlenen als ze onderweg een dier in nood tegenkomen.”

Praktijk dichterbij

Leerlingen krijgen in Houten les van dierenarts-docenten zoals Saskia Homburg. “We zijn allemaal in een praktijk actief geweest of nog steeds actief”, zegt zij. Reden dat de dierenkliniek in huis is gehaald, was dat leerlingen door de afnemende arbeidsmarkt te weinig stage-ervaring konden opdoen. Nu is niet alleen

De opleiding begon met 20 leerlingen, nu zijn het er bijna 130

In de les ondergaat Puck een algemeen klinisch onderzoek

Het is vanaf dag één flink aanpoten'

de praktijk dichterbij, maar kunnen ook gemakkelijker proeves worden georganiseerd.

Veel overleg

De samenwerking van de kliniek met Wellant is officieel vastgelegd. De ruimte is heel transparant opgezet, met grote ramen en zicht vanaf de brede schoolgang. Er zijn ruimtes voor gesprekken, apotheek, operaties en andere ingrepen. In de kliniek staat volgens Ebbbers de nieuwste apparatuur en er worden operaties uitgevoerd die leerlingen kunnen volgen, eventueel op een digiboord in een naastgelegen leslokaal. Ook nascholingen voor dierenartsen worden hier georganiseerd.

"We zijn nu bezig om de integratie van onderwijs en praktijk vorm te geven. Er is veel overleg over de manier van samenwerken, over roosters en ruimtegebruik en over de inzet van stagiaires. Elke twee weken is er een overleg. Zowel het dierenwelzijn als de aanwezigheid van klanten vraagt om zorgvuldigheid. Je kunt er bijvoorbeeld niet met tien leerlingen omheen staan als een dier moet inslapen."

Homburg benadrukt het belang van actuele

kennis voor de opleiding. "Er verandert zoveel, elk jaar weer. Bijvoorbeeld nieuwe vlooiemiddelen, of middelen om angst en stress bij vuurwerk te voorkomen. Paraveterinaren moeten betrouwbaar advies kunnen geven. We kunnen ons vreselijk ergeren aan achterhaald studiemateriaal."

Erg gemotiveerd

De genoemde specialisaties mbo-plus, waarmee Houten volgend jaar begint, worden een dag in de week in blokken van vijf weken georganiseerd. Ook gediplomeerde paraveterinaren, bijvoorbeeld oud-leerlingen, kunnen zich dan aanmelden voor zo'n nascholingscursus van vijf weken. "We

hebben al veel mails gehad van mensen met belangstelling", zegt Ebbbers. "Ik denk dat we een gat in de markt hebben gevonden. Die zij-instromers zijn erg gemotiveerd, maar het is ook erg leuk om je af en toe bij te scholen."

Voor de tweedejaars gaat het vandaag met terriër Puck in de les van Van Noort over een algemeen klinisch onderzoek. Hoe is het gesteld met de ademhaling, de slijmvliezen, de lymfeknopen, en wat kun je daaruit aflezen?

Een leuke opleiding, vinden de leerlingen. De keuze was voor de meesten een heel positieve; niet omdat ze 'toch iets moesten'. Daniëlle liep 'van kleins af aan' mee bij een dierenarts, en Tessa is heel gemotiveerd om dieren beter te maken. "Het is een zware opleiding", erkent ze. "In vier of vijf weken tweehonderd pagina's leren en dan heb je ook nog andere vakjes," vult een ander aan, "maar je leert heel veel." "Je ziet sneller een gezondheidsprobleem", zegt Carlien. "Ook probleemgedrag dat een eigenaar niet herkent. Die denkt bijvoorbeeld dat het speelgedrag is, terwijl het gaat om dominantie en agressie." "Je kijkt nu wel anders naar dieren," vindt Zoë, "ook naar je eigen hond." ■